

HIRIA ANTOLATZEKO PLAN OROKORRA

**BEHIN-BETIKO ONESPENAREN
AGIRIA**
2015 eko OTSAILA

V. LIBURUKIA KATALOGO

V LIBURUKIA ERMUAKO PLAN OROKORRAREN KATALOGOA

Behin-Betiko Onespenaren agiria. 2015eko Otsaila

Oharra: Betiondo eremuari (2000.eko urtarrilak 28.ean, 18/2000 Foru Agindu bitartez, 2000/02/24.eko 38.zk-dun BAO-an, behin betiko onespina duen HAPO-aren S.S.U. 02 Betiondo Bizitegi-Sektorea, eta urtarrilak 29.ean, 134/2004 Foru Agindu bitartez behin betiko onespina duen Plan Partziala) dagozkion zehaztapenak ez dira aplikagarri izango, hauek 2015.eko otsailak 25.eko Ermuko HAPO-aren behin betiko onespen-akordioan sartuta ez baitaude.

AURKIBIDEA

1. ONDARE HISTORIKO-ARKITEKTONIKOA	1
Santiagoko Eliza	1
Markes Valdespinaren Jauregia	3
Jauregi Lobianoa	5
Zarra Jauregia	7
Dorre Etxea	9
Goienkale 2	11
Erdikokale 5.....	12
MarkesValdespinaren 3 eta 5	14
Izelaieta 12.....	15
Elorrietabekoa Baserria.....	17
Elorrieta goikoa Baserria	18
Urkogoikoa Baserria	19
Antzineko Hilerriaren Portalea	20
Kardinal Orbe, 4, 5, 6 eta 7	21
Erdikokale 3, 7, 9, 11, 13, 19 eta 21	23
Markes Valdespina 6.....	25
Santiago Etxetaldea	28
Espilla Baserria	29
Erdikokale 1 Zeharkalea	31
San Antonio eta San Sebastian Baseliza	33
Kardinal Orbe Enparantza	36
Erdikokale Kalea	38
Izelaieta Kalea	40
Markes Valdespina Kalea	42

Santiago Enparantza	44
Santa Ana Kalea	45
2. ARKEOLOGI ONDAREA	46

1. ONDARE HISTORIKO-ARKITEKTONIKOA

SANTIAGOKO ELIZA

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Santiagoko Eliza

Elementu mota Eliza

Ondare mota Monumentu historiko-artistikoa
(BOE 1980KO Urriaren 14a)

Kronologia 1602

Gestio Esparrua AOD-01 OKINZURI

Kokapena Markes Valdespina kalea, 0

DESKRIBAPENA

Hasierako eraikuntza gotikoa berreraikita barroko aroan (1602). Ez dira existitzen bere hasierako ezaugarrien datuak. Eliza liraina eta zabala harrizkoa, nabe bakar batekin (125x61 oinekoa) ganga nerbiodunez estalia.

Bere barrualdean nabarmendu behar da aldare nagusiaren erretaula, barroko estiliko-churrigueresco- Santiago Apostoluagatik nagusituta. Estilo berekoa da organoaren kutxa, XVIII. mendeko obra. Korua- organoa hartuz- ganga nerbiodunez eutsita eta bere azpian bi kapera daude, batean Orbe familiaren ezkutua agertzen da eta bestean kokatuta dago Andres Orbe eta Larrategui Jaunaren marmolezko hilobia, Bartzelonako Apaiz Nagusia, Balentziako artzapezpikua, Inkisidore Nagusia eta Erreinuaren Kontseilu Gobernadorea, berak finantzatu zituen Elizaren lanak.

Kanpandorrea ojiba-gangaren gainean altxatzen da eta eraiki zen 1738 churrigueresco estiloaren arabera. Elizak baditu erlikia zoragarriak eta beste apaingarri batzuk.

Elizaren fabrikak gaur egun badauka gehitutako eraikin bat egin zela mende honen erdi partean, eskola eta parrokiaren bulego bezala erabiltzen dena, horrek asko lesionatzen du tenpluaren irudia.

Seinalatu behar da Santiagoko Elizak badaukala gehitze bat, bat egiten duena gaur egungo parrokiaren aretoarekin, eraikuntzak jasotako erreformen ondorio bezala, inbadituz elizaren hegoaldeko eta ekialdeko fatxadak, distorsionatuz bere oinplano basilikala elizaren forma aldatuz. Gehitze hau

kontsideratzen da elementu umiliagarria, beharrezkoa izanez bere eraistea, ahalbidetuz elizpearen kontserbazioa beheko oinplanoan eta gehitze txiki bat balio dena euste bezala erlijio erabilpenari.

Ezaugarri Historikoak

XII. m	Hasierako eraikuntza
1602	Berreraikipena
1738	Kanpandorrearen eraikuntza

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Babes maila integrala.

Kontsiderazio irizpideak

Barnealdeko mantentze eta kontserbazio lanak, harriaren garbiketa lanak eta eraikuntzaren kanpoaldean hondatuta dauden elementuen errestituzioa baita ere.

Gaur egungo areto parrokiak gehitu dira Plan Orokorraren gestio eten esparruaren barruan, AOD-01 OKINZURI bere eraistea egiteko, ahalbidetuz elizpearen kontserbazioa beheko oinplanoan eta gehitze txiki bat balio dena euste bezala erlijio erabilpenari, bitartean, gainontzeko lurzorua izango da oinezkoentzat espazio librea.

Zentzu honetan, esparruaren barruan gehitu da barrik legapen bezala lortzen den lurzoru zatia, nahiz eta gestio esparrua gehitzea urbanizazio zama bezala gehitzearen eraistea, elizpearen gainean kokatuta dagoen zatia barne eta eliza eta elizpean erantsita dagoen sakristi txiki baten eraikuntza baita ere, agertzen dena Plan Orokorraren dokumentazioan Horniduren Sistema Orokor bezala.

Gainera estimatzen da operazio hau behin areto parrokiak eraitsita egon, berreskuratu behar dituela gehitzeagatik hondatuta geratu diren fatxadak, behar izango dute tratamendua eta berreskurapena.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratur, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

MARKES VALDESPINAREN JAUREGIA

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Markes Valdespinaren Jauregia

Elementu mota Udaletxea

Ondare mota Monumentu historiko-artistikoa (EHAA 1984ko Abuztuaren 4a)

Kronologia XVIII. m

Gestio esparrua Ez

Kokapena Markes Valdespinaren kalea

DESKRIBAPENA

Eraikin ikaragarria, eraiki zen XVIII. mendearen lehenengo herenean, sutan geratu zen 6 urteko gudan Rodil, bere jabea izateagatik- Valdespina Markesa- pertsonai karlista. Urte batzuk geroago berriztu zuen bere semeak.

Lan monumentala da, churrigueresco estiloan eraikia. Etxe-dorre deribatuen jauregi tipikoaren eredua da; lau fatxada ditu. Nagusia gogorra eta ikaragarria da, harlanduzko harri artsenikoan eraikia bere osotasunean, oso dotorea. Ate nagusia, behe solairuko leihoak, hamar balkoi bananduta bi pisuetan eta bere erlaitza, dekoratuta daude Churrigera estiloan baina moderazioarekin eta dotoreziarekin. Fatxada nagusiaren ertzetan eta droselaren azpian, agertzen dira bi ezkutu tallatuak bere fundatzailearen artzapezpiku armekin.

Gainontzeko fatxadak, hormarri zarpiatuetan harlanduzko iskinekin, atzekoa nabarmentzen da, aireko pantaila ikaragarria zulatuta hiru bao zabalengatik eguerdiko argia jasotzeko, hiru erregistroak logiatan daude diseinatuta formula desberdinetan. Behekoa hiru bao ditu; axiala baxuena da, irtenbide zuzenarekin ibaira. Bigarrena, galeria handia da, erdi puntuko bost baoekin dadoen gainean burdin karelekin. Hirugarrena palladino soluzio polit bat da, erdi puntuen konbinaketa (lerrokatuta beheko erregistro marraketekin) leihoburu estuekin.

Erlaitza harrizkoa da, canes labrantzarekin landare motiboen gainean.

Tipologikoki bere oinplanoaren antolamenduak bat egiten du XVIII. mendeko egoitzazko jauregi eraikin garatuekin.

Bere egitura espaziala oinarritua perimetralki bizigarri den eraztun baten hutsune handi batean, biak garatuta altxaera berdinean beheko oinplanotik goikoraino.

Hutsune nuklearrak bat egiten du eskailerarekin, benetan dotore, guztia harriz era zorrotzean landua eta prest ikusgarri ez dagoen inolako eusterekin. Hutsunea estalita dago harlanduzko harrobiekin, non zabaltzen dira arku zuzen batzuk eta hortik argizatzen dira jauregiaren barnealdeko estantziak.

Eskailera honek bakarrik ematen dio sarbidea lehenengo solairuari, gainontzeko kutzak bakarrik ematen du argia eta aireztapena. Bi solairuak aldeetatik elkartzen dira mendebaldeko fatxadaren erdialdean kokatuta dagoen eskailerarekin.

Eskailera noblearen hutsunea estaltzen da "pedrina" gainean dagoen kupula batekin, 20 m altuerakoa, eta hau aldi berean, linterna batekin.

Osotasun osa, eraikuntzaren barnealdeko irudiari dagokionez, garbitasun handiarekin burutzen da, bai eskaileraren marraketagatik bai gelaren kalitateagatik, perfektu bananduta, Euskal Herriko arkitektura borbonikoaren eredu bezala.

Ezaugarri Historikoak

XVIII. m Hasierako eraikuntza

1760 Sutea

1759 Berriztapena (José de Zuaznavar Jauna)

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA

Babesa

Babes maila integrala.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikuntza duela gutxi berriztu da egokitze gaur egungo Udaletxeko erabilerara, beraz, bakarrik mantentze lan errazak behar ditu.

Eraikuntzaren irisgarritasun arazoak konpondu beharko dira, aztertuz igogailu baten prestakuntza, gutxitzen osotasunaren ondare eta arkitektura baloreen afekzioak.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

JAUREGI LOBIANO**IDENTIFIKAZIOA**

Elementua Lobiano Jauregia

Elementu mota Kultur Etxea

Ondare mota Monumentu historiko-artistikoa (BOE 1980ko Urriaren 14a)

Kronologia XVI. m

Gestio esparrua Ez

Kokapena Goienkale kalea, 8-10

DESKRIBAPENA

XVI eta XVII mendeetako Bizkaiko arkitektura zibilaren adierazgarri maximoa, nahiz eta bere jatorria lehenagokoa izan, oinarrituta beste eraikuntza apalgo batean eta erdi-arokoa, kokatuko zena udalerriaren goiko irteeran. Baditu erreferentzia oso kultuak italiar errenazimendu manierista arkitekturan, horien artean nabarmentzen da bao zuzenen lanketa

Fatxada errenazentista bi zutabeko portale batekin atearen bi aldeetan fuste ildaskatuarekin eta eutsita harroin indartsuetan. Atearen gainean agertzen da arma ezkutua bi lehoiekin ertzeetan eta azpian gerrari bat jantzita XVI. mendeko usadio zaharren moduan.

Ekialdeko fatxada oso interesgarria da baita ere, bere bigarren solairuaren estiloa nahiko antzekoa da nagusiarekin konparatuz, arkuekin.

Eraikuntza berriztu da, bere hasierako egitura aldatuta dago gehitze desberdinen ondorioz, horregatik, gainontzeko fatxaden itxura ez dator bat aipatutakoekin.

Ezaugarri historikoak

XVI. m Hasierako eraikuntza

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Babes maila integrala.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikuntza duela gutxi berriztu da egokitzeko gaur egungo erabilpenera, Kultur Etxea, beraz, mantentze lan errazak behar ditu.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

ZARRA JAUREGIA**IDENTIFIKAZIOA****Elementua** Zarra Jauregia**Elementu mota** Etxebizitza**Ondare mota** Monumentu historiko-artistikoa (14)/ Eraikuntza historiko-artistikoa (14bis)**Kronologia** XVIII. Mm**Esparru gestioa** Ez**Kokapena** Izelaieta kalea, 14 eta 14bis**DESKRIBAPENA**

Eraikuntza hau kokatuta dago Izelaieta kalean, eraikuntza honek izan ditu aldakuntza nahiko denboran zehar, bestelako kalitate eta baloreekin.

Jatorrizko eraikuntzatik, XVI. mendean datatuta, bakarrik kontserbatzen da aipatutako Izelaieta kalea 14 bis. zenbakiko beheko solairua, Dorrearen antzeko ezaugarriekin, bere bigarren solairuan "papo de paloma espoloi" interesgarri batekin, gainontzeko eraikuntza originala da. Zenbaki honen eraikuntza hondakinetan dago gaur egun, bakarrik geratzen da zutik fatxada originalaren zati bat.

Zarra Jauregiaren gorputz nagusiak (Izelaieta 14zk), XVIII. mendean eraikia, euskal barroko beranduaren ezaugarri tipologia aurkezten du. Fatxadaren konposizioa hiru ardatzekoa da hutsune azpadura kuxindurarekin lehenengo solairuan eta beheko solairua harlanduarekin. Estalkia, duela gutxi berriztua, bi isurkikoa da, teila arabiarrekota eta teilatu-hegala egurrezkoa.

Ezaugarri historikoak

XVI. m Hasierako eraikuntza

XVIII. m Gorputz nagusiaren eraikuntza

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona. (Izelaieta Kalea 14zk)

Kontserbazio egoera txarra. (Izelaieta Kalea 14bis zk)

ERREGULAZIOA**Babesa**

Babes maila orokorra (Izelaieta Kalea 14zk)

Babes maila egituratzailea (Izelaieta Kalea 14bis zk)

Kontsiderazio irizpideak

Proposamen hau eraikin nagusiak baino ez du onartzen (Izelaieta 14zk), XVI. mendeko beheko solairuaren gehieneko zatia galdu delako (Izelaieta 14bis zk), zoritxarreko esku-hartze baten ondorioz, bigarren solairuko ezproia “*en papo de paloma*” ere suntsitu egin zen. Eraikuntza hau berreraiki behar denez, Historiko-artistiko erikuntza bezala hartzen da. Baimendutako interbentzioa C Kategoriako Zaharberitze Kontserbadorea da, Ez du inolako eragozpenik sortuko gainerako Zarra Jauregia berreraikitze (Izelaieta Kalearen 14bis zk).

Presuntzio Arkeologiko Eremu babesa dagokionez 7/1990 Legeak (Uztailaren 3ko Euskal Ondare Kulturala) eta Urriaren 8ko 234/1996 Dekretuak esandakoa burutuko du. Presuntzio Arkeologiko Eremuak zehazteko erregimenaren arabera, burutu nahi diren eraikuntza lanen jabea edo sustatzailea, eduki behar du lurzoruaren balio arkeologikoaren azterketa eta izan ahal duen eragina proiektuan.

Gainera Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen da (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

DORRE ETXEA**IDENTIFIKAZIOA**

Elementua Dorrea

Elementu mota Eraikuntza administratiboa

Ondare mota Eraikuntza historiko-artistikoa

Kronologia XVI. m

Gestio esparrua Ez

Kokapena Bizkaia Hiribidea, 15

DESKRIBAPENA

Ermua hiribilduaren eraikuntzarik zaharrena da, XVI. mendeko lehenengo erdialdekoa. Bere interesa batez ere historikoa eta tipologikoa da. Landa izaerako eraikin indartsua da erdi aroko trazekin eta aldapa indartsu baten kontra eraikia.

Bere fatxada harlanez zakarki landua dago eta gainontzekoa harlangaitzez. Bere gainean beteta eta egurrezko bilbadura teilatupe bat agertzen da eta honen gainean eusten da bi isurkiko teila estalkia.

Eraikuntza eta fatxaden kontsolidazioa orokorra egin zen, barrualdeko birbanaketarekin egokitzeko gaur egungo erabilerara. Halaber, berteilaketa egin zen estalki egituraren kontsolidazioa aldatu gabe bere eraikuntza tipologia. Gainera, erregularizatu ziren teilatupe oinplanoaren hutsuneak.

Ezaugarri historikoak

XVI. m Hasierako eraikuntza

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Babes maila egituratzailea.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikuntza duela gutxi beriztu da egokitzeko gaur egungo erabilerara, bulego administratiboak, beraz, mantentze lan errazak behar ditu.

Presuntzio Arkeologiko Eremu babesa dagokionez 7/1990 Legeak (Uztailaren 3ko Euskal Ondare Kulturala) eta Urriaren 8ko 234/1996 Dekretuak esandakoa burutuko du. Presuntzio Arkeologiko Eremuak

zehazteko erregimenaren arabera, burutu nahi diren eraikuntza lanen jabea edo sustatzailea, eduki behar du lurzoruaren balio arkeologikoaren azterketa eta izan ahal duen eragina proiektuan.

Gainera Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen da (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

GOIENKALE 2

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Goienkale, 2.

Elementu mota Musika eskola

Ondare mota Ingurumen interes eraikuntza

Kronologia XVIII. m

Gestio esparrua Ez

Kokapena Goienkale kalea, 2

DESKRIBAPENA

Hiru solairuko eraikuntza, kokatuta Goienkale kalean, Ermuako liburutegiaren ondoan. Liburutegiak sarbidean eragiten duen desnibelean eusten da. Harrizko eraikuntza bat da fatxada zuriz entokatuta eta bere barnealdeko egitura karga-horma eta egurrezko zutabe forjatuekin. Estalkia bi isurkiko teila arabiar zeramikoa da eta teilatu-hegala egurrezkoa.

Fatxada nagusian mantentzen da harrizko ezkutu bat.

Ezaugarri historikoak

XVIII. m Eraikuntza

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA

Babesa

Errehabilitazio/Berrizpen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikuntza duela gutxi berriztu da egokitu ahal izateko musika eskola erabilerara, beraz, mantentze lan errazak behar ditu.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Muiltzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratur, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du

ERDIKOKALE 5

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Erdikokale 5

Elementu mota Hornidura pribatua

Ondare mota Ingurumen interes eraikuntza

Kronologia XIX. m

Gestio esparrua AOD-01 OKINZURI

Kokapena Erdikokale kalea, 5

DESKRIBAPENA

Gaur egun etxebizitza eraikuntza da, hiru solairukoa, kokatuta dago Erdikokale kalea eta Kardinall Orbe enparantzaren artean, betetzen desnibel bat plazara ematen duen fatxadan.

Harrizko eraikuntza bat da harlanduzko hormekin, kanpoaldea zuriz entokatuta. Egitura karga-horma eta egurrezko forjatuarekin eginda dago. Estalkia teila arabiar zeramikoa da eta teilatu-hegala egurrezkoa. Barnealdeko eskaileraren egitura egurrezkoa da eta argitasuna jasotzen du sabai-leiho batetik. Fatxadetan nabarmentzen da material eta hutsuneen konposizioa.

Ezaugarri historikoak

XIX. m Eraikuntza

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA

Babesa

Errehabilitazio/Berrizpen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikuntza hau sartzen da AOD-01 OKINZURI Plan Orokor gestio esparru ez jarraituaren barruan, barneratu nahian areto parrokiak, kendutakoan gaur egun anexionatuak daudenak Santiago Elizara. Beraz, eraikigarritasuna eta Erdikokale kalea 5. Zenbakiko partzelan gaur egun dagoen eraikuntzaren bolumena mantentzen da baina bere erabilpena aldatzen da, egoitzazkotik hornidura pribatura, barneratu ahal izateko areto parrokiak berriak.

Zentzu honetan, eraikuntza egokitu behar da bere funtzio berrirako. Eraikuntzak behar du fatxaden garbitasun-erreforma bat. Barnealdeko erreformei dagokionez, egingo da birbanaketa partziala edo totala, berriztuz komunak dagokien instalazioekin. Egokituko da eraikuntza termikoki eta akustikoki baita ere.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

MARKES VALDESPINAREN 3 ETA 5**IDENTIFIKAZIOA**

Elementua Markes Valdespinaren, 3 eta 5

Elementu mota Egoitzazko eraikina

Ondare mota Ingurumen interes eraikuntza

Kronologia XIX. m

Gestio esparrua Ez

Kokapena Markes Valdespinaren kalea, 3 eta 5

DESKRIBAPENA

Hiru solairuko etxebizitza eraikuntza, kokatuta Markes Valdespinaren kalean. Harrizko eraikuntza bat da fatxada zuriz entokatuta. Estalkia teila arabiar zeramikoa da eta teilatu-hegala egurrezkoa. Egitura karga-horma eta egurrezko forjatuarekin eginda dago. Fatxada nagusiko hutsune guztiak balkonatuak dira eta harlanduz nabarmenduta.

Ezaugarri historikoak

XIX. m Eraikuntza

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Errehabilitazio/Berrizpen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikuntza duela gutxi berriztu da egokitu ahal izateko gaur egungo egoitzazko erabilerara, beraz, mantentze lan errazak behar ditu. Bere katalogo mailagatik onartzen da hornidura edo instituzio erabileraren aukera.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Multzko Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratur, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

IZELAIETA 12**IDENTIFIKAZIOA**

Elementua Emakumeen etxea

Elementu mota Ekipamendua

Ondare mota Ingurumen interés eraikuntza

Kronologia XVIII. m

Gestio esparrua Ez

Kokapena Izelaieta kalea, 12

DESKRIBAPENA

Eraikuntza honen partzela Zarra Jauregiaren zati bat hartzen zuen, hala ere XVI.mendeko jatorrizko eraikuntza galdu izan du. Fatxada bi ardatzez konposatuta dago, harri hutsunekin eta beste guztia entokatuta dago. Estalkia, aldatu berria bi uretara da, teila makurrekoa eta teilatu hegala zurezkoa.

Ezaugarri historikoak

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Errehabilitazio/Berrizpen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikina (Izelaieta kalea 12zk) aldatu berria da eta ondorioz ez du baina mantenimenduko obra errezak behar.

Presuntzio Arkeologiko Eremu babesa dagokionez 7/1990 Legeak (Uztailaren 3ko Euskal Ondare Kulturala) eta Urriaren 8ko 234/1996 Dekretuak esandakoa burutuko du. Presuntzio Arkeologiko Eremuak zehazteko erregimenaren arabera, burutu nahi diren eraikuntza lanen jabea edo sustatzailea, eduki behar du lurzorua balio arkeologikoaren azterketa eta izan ahal duen eragina proiektuan.

Gainera Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen da (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Multzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaraturaz, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

SANTIAGO ENPARANTZA 1

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Santiago enparantza, 1

Elementu mota Egoitzazko eraikuntza

Ondare mota Ingurumen interes
eraikuntza

Kronologia XIX. m

Gestio esparrua Ez

Kokapena Santiago enparantza, 1

DESKRIBAPENA

Hiru solairuko etxebizitza eraikuntza, kokatuta Santiago elizaren aurrean. Hiru altuera ditu eta beheko solairua ataripe arku erdizirkularrekin. Harlangaitz eraikuntza da izkina eta harlanduzko hutsune ertzeekin. Estalkia bi isurkiko teila arabiar zeramikoa da eta teilatu-hegala egurrezkoa.

Bere azkeneko solairuaren izkinan agertzen da alaka balkonatu bat gainontzeko eraikuntzarekin konparatuz konposizio desberdinarekin.

Nabarmendu behar da fatxadaren konposizioa material eta hutsunetan.

Ezaugarri historikoak

XIX. m Eraikuntza

Gaur egongo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA

Babesa

Errehabilitazio/Berrizpen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikuntza duela gutxi berriztu da egokitu ahal izateko gaur egungo egoitzazko erabilerara, beraz, mantentze lan errazak behar ditu.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Multzko Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratur, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

ELORRIETABEKOA BASERRIA**IDENTIFIKAZIOA**

Elementua Elorrietabekoa Baserria

Elementu mota Baserria

Ondare mota Ingurumen interes
eraikuntza

Kronologia -----

Esparru gestioa Ez

Kokapena Santa Ana kalea 1, 014

DESKRIBAPENA

Landa izaerako baserria da, kokatuta Lixibaeta gailurrean. Gorputz desberdinak ditu eta osotasun bat sortzen dute. Eraikuntza nagusia eginda dago zakarki landuta harlanduzko eta harlangaitza bi isurkiko estalkia teila arabiar zeramikoa eta teilatu-hegal egurrezkoarekin. Hiru solairu ditu, arku sarrera batekin. Ez da ohiko Bizkaiko baserri eredua, ataripe lateralizatuarekin eta babestuta harri zabal arku erdizirkular batekin.

Ondoko eraikuntzak bi solairu ditu bi isurkiko estalkiarekin. Harlangaitzezko eraikuntza hau eraikuntza nagusia eta gero egin zen.

Hirugarren gorputza zakarki landutako harlanduzko eta harlangaitzezko eraikuntza txikia da, bi solairu ditu bi isurkiko estalkiarekin. Eraikia eraikuntza nagusiko data berdinarekin.

Ezaugarri historikoa

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Errehabilitazio/Berrizpen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikuntza duela gutxi berriztu da egokitu ahal izateko gaur egungo egoitzazko erabilerara, beraz, mantentze lan errazak behar ditu.

ELORRIETAGOIKOA BASERRIA**IDENTIFIKAZIOA**

Elementua Elorrietagoikoa baserria

Elementua mota Baserria

Ondare mota Ingurumen interes
eraikuntza

Kronologia 1800

Gestio esparrua Ez

Kokapena Santa Ana kalea 1, 017B

DESKRIBAPENA

Lixibaeta gailurrean kokatuta dagoen baserri hau bi atalez osatuta dago. Biak eraikuntza garaikidekoak dira, landa izaerakoak, harlangaitz hormekin eta estalkia bi isurkinekin, teila arabiar zeramikoarekin eta egurrezko teilatu-hegalarekin. Bi solairuetan banatzen da.

Eraikin nagusia ez da ohiko Bizkaiko baserri eredua, ataripe lateralizatuarekin eta babestuta harri zabal dobela arku erdizirkular batekin, ondo landuta eta bolteatuta plaka molduren gainean.

Ezaugarri historikoak

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Errehabilitazio/Berrizpen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikuntza duela gutxi berriztu da egokitu ahal izateko gaur egungo egoitzazko erabilerara, beraz, mantentze lan errazak behar ditu.

URKOGOIKOA BASERRIA

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Urkogoikoa baseria

Elementu mota Baserria

Ondare mota Ingurumen interes
eraikuntza

Kronologia 1940

Gestio esparrua Ez

Kokapena Urko bidea, 002

DESKRIBAPENA

Baserri hau kokatuta dago Urko mendiaren magalean eta datatuta dago 1940an. Bi solairuetan eraikia, eraikuntza sendoa da, landa izaerakoa eta eraikia aldapa gogorra daukan magal baten kontra. Zakarki eginda dagoen harlanduzko fatxada dauka eta bi isurkineko estalkia. Bere errehabilitazioan fatxadari emokadura zuri bat eman zitzaion eta atzealdeko fatxadari gehitu zitzaion gehitze batzuk.

Ezaugarri historikoak

1940 Eraikuntza

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA

Babesa

Errehabilitazio/Berrizpen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikuntza duela gutxi berriztu da egokitu ahal izateko gaur egungo egoitzazko erabilerara, beraz, mantentze lan errazak behar ditu.

ANTZINEKO HILERRIAREN PORTALEA

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Antzineko hilerriaren portalea

Elementu mota Portalea

Ondare mota Ingurumen interes eraikuntza

Kronologia 1893

Gestio esparrua Ez

Kokapena Iparragirre kalea

DESKRIBAPENA

Estilo neoklasikoa eta harlanduzkoa, apaingarri arku eta frontoi mailakatu baten forma egiten du, klabean agertuz 1893ko data. Gaur egun ikusi ahal da parke publiko baten sarbide bezala.

Ezaugarri historikoak

1893 Eraikuntza

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA

Babesa

Errehabilitazio/Berrizpen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

Fatxada akaberen garbitasun-erreforma behar du.

KARDINAL ORBE, 4, 5, 6 ETA 7**IDENTIFIKAZIOA****Elementu** Kardinal Orbe 4, 5, 6 eta 7**Elementu mota** Etxebizitza eraikuntzak**Ondare mota** Ingurumen interes multzoa**Kronologia** XIX. m**Gestio esparrua** Ez**Kokapena** Kardinal Orbe enparantza**DEKRIBAPENA**

Bost etxebizitza eraikuntzen multzoa espazio publiko baten inguruan frontoi batekin. Eraikin guztiak eraikituta daude bi isurkiko estalkiarekin, teila arabiar zeramikoarekin eta egurrezko teilatu-hegalarekin. Harizko eraikuntzak dira eta fatxada emokadura zuriz. Bloke guztiek lau altuera dituzte, 5. zenb. izan ezik bat gehiago daukala.

Enparantzako fatxadak izaera publiko gehiago dauka, beraz, bere hutsune guztiak balkonatuta daude.

Alboko fatxadak Ermuako landa arkitekturaren irudi bat dauka estanpatuta.

Ezaugarri historikoak

XIX. m Eraikuntza

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Errehabilitazio/Berrizpen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

6 eta 7 zenb. blokeak duela gutxi berriztu direla, beraz, mantentze lan errazak behar dituzte.

4 eta 5 zenb. blokeek egitura sendotze lan batzuk behar dituzte, berteilaketa edo estalkiaren sendotzea, fatxadaren iragazgaiztea edo barrualdeko erreforma.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

ERDIKOKALE 3, 7, 9, 11, 13, 19 ETA 21**IDENTIFIKAZIOA**

Elementu Erdikokale 3, 7, 9, 11, 13, 19 eta 21

Elementu mota Etxebizitza eraikuntzak

Ondare mota Ingurumen interes multzoa

Kronologia XIX-XX. m

Gestio esparrua Ez

Kokapena Erdikokale kalea

DESKRIBAPENA

Erdikokale kaleko zortzi etxebizitza eraikuntzen multzoa. Harrizko eraikuntzak, horietako fatxada batzuk zuriz margotuta.

Oinezkoen kalea eta duela gutxi berriztu dela.

Ezaugarri historikoak

XIX. m 3, 7, 9 eta 11 zenb. eraikuntza.

20-40 19 eta 21 zenb. eraikuntza.

60-80 13 zenb. eraikuntza.

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Errehabilitazio/Berrizpen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

7 eta 21 zenb. blokeak direla gutxi berriztu direla, beraz, mantentze lan errazak behar dituzte.

9, 13 eta 19 zenb. blokeek kontserbazio eta apaingarri interbentzio bat behar dute.

3 eta 11 zenb. blokeek egitura sendotze lan batzuk behar dituzte, berteilaketa edo estalkiaren sendotzea, fatxadaren iragazgaiztea edo barrualdeko erreforma.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

MARKES VALDESPINA 6

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Markes Valdespina, 6

Elementu mota Etxebizitza eraikuntzak

Ondare mota Ingurumen interes multzoa

Kronologia XIX. m

Gestio esparrua Ez

Kokapena Markes Valdespina kalea, 6

DESKRIBAPENA

Lau solairuko etxebizitza blokea, harrizko eraikuntza, fatxada emokadura zuriz eta nabarmenduz harlanduzko izkinak. Bere egitura fabrika horma eta egurrez eginda dago eta bere estalkia teila arabiar zeramikakoa da eta teilatu-hegala egurrezkoa.

Duela gutxi berrizpen bat izan du eta gehitze metalikoak izan ditu eta fatxada garbitu da.

Ezaugarri historikoak

XIX. m Eraikuntza

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA

Babesa

Errehabilitazio/Berrizpen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikuntza duela gutxi berriztu da egokitu ahal izateko gaur egungo egoitzazko erabilerara, beraz, mantentze lan errazak behar ditu.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Multzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

Izelaieta, 2, 4, 6, 8 eta 10

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Izelaieta, 2, 4, 6, 8 eta 10

Elementu mota Eraikin multzoa

Ondare mota Ingurumen interes multzoa

Kronologia XX. m

Gestio esparrua Ez

Kokapena Izelaieta kalea

DESKRIBAPENA

Izelaietan kokatuta dagoen etxebizitza eraikuntzen multzoa, atzeko bistak kanalizatuta dagoen Ego ibai eta Markes Valdespina parkera. Harrizko eraikuntzak, fatxadak zuriz margotuta eta beheko solairua markatuta, salbatzen desoreka Goienkale kalearen elkartu arte. Bloke guztiek estalkia bi isurketan daukate, teila arabiar zeramikarekin.

Ezaugarri historikoak

XIX. m Eraikuntza 6, 8 eta 10 zenb.

1900-1935 Eraikuntza 2 eta 4 zenb.

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera hondatua.

ERREGULAZIOA

Babesa

Errehabilitazio/Berrizpen maila berrizpen totaleko aukerarekin.

Kontsiderazio irizpideak

Bloke 2 zenbakiak kontserbazio eta apaingarri interbentzio bat behar du.

Bloke 4, 6 eta 10 zenbakiek behar dute egitura sendotzen lanak, berteilaketa edo estalkiaren sendotzea, fatxadaren iragazgaiztea eta erreformaren bat.

Bloke 8 zenbakiak behar du eraikuntzaren egokitzapen totala, fatxada eta estalkiari begira batez ere.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

SANTIAGO ETXETALDEA

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Santiago Etxetaldea 1, 2, 3 y 4 eta Zubiaurre 31

Elementu mota Eraikin multzoa

Ondare mota Ingurumen-interes multzoa

Kronologia XX. m (1955)

Kudeaketa Eremua Ez

Kokapena Santiago Etxetaldea

DESKRIBAPENA

Plazatxo bat osatuz kokatutako etxebizitza eraikin multzoa eta Zubiaurre 31 kalean kokatutako eraikinarekin batera. Harrizko eraikinak dira, bere fatxadak margotuak dituztenak, eta behe-solairua ezberdinduta, zeinak Zerukoa gunearekin dagoen artea igotzen du. Eraikin guztiek bi isurkiko estalkiak dituzte, keramikazko teila arabiarrarekin.

Ezaugarri historikoak

XX. m Eraikuntza

Egungo egoera

Kontserbazio-egoera nahiko ona da.

ERREGULAZIOA

Babesa

Birgaitze/Berriztapen maila, berriztapen osoa egiteko aukerarekin.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikinak mantentze lan errazak behar dituzte, geruza bakarreko pinturan zenbait hezetasun orban aurkezten baituzte, hala nola beste patologik txiki batzuk, konpontzea egokia izango litzatekeelarik.

ESPILLA BASERRIA**IDENTIFIKAPENA****Elementua** Espilla Baserria**Elementu mota** Baserria**Ondare mota** Ingurumen
intereseke eraikina**Kronologia** XIX. m (1900)**Kudeaketa Eremua** AOD-02
SAN LORENZO**Kokapena** Gipuzkoa Etorb. 62**DESKRIBAPENA**

Izpilla-Espilla bezala ezaguna den inguruan, Euskotreneko Bilbao-Donostia trenbidearen ondoan, kokatutako landatar kutsuko baserri bat da. Arkeologi-ondarearen babesa duen eraikin bat da, Arkeologi Presuntzio Gune bat izateagatik (Eraikinaren horma barruko gunea).

Harlangaitz eta zakarki landutako harlanduzko eraikuntza da, teila arabiarrezko bi isurkiko estalkiarekin eta bi isurkiko hegalarrekin. Hiru solairuz, eta gunee horretako malda handia igotzen duen erdisotoaz osatua dago.

Ezaugarri Historikoak

XIX. m. Eraikuntza

Egungo egoera

Kontserbazio-egoera txarra da.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Birgaitze/Berriztapen maila fatxadaren mantentzearekin.

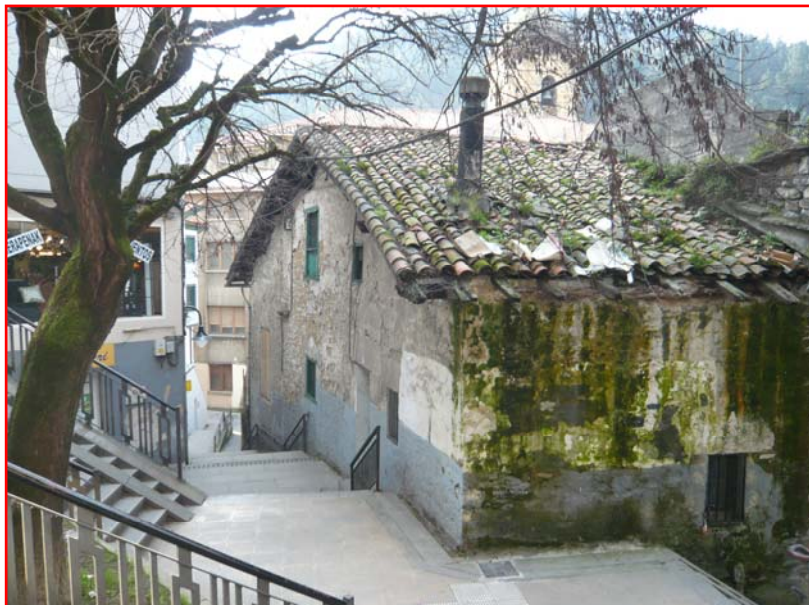
Kontsiderazio irizpideak

Espilla baserriak arkeologi-ondarearen babesa duenez, Arkeologi Presuntzio Gune bat izateagatik, 7/1990 Legea, uztailaren 3-koa, Eusko Ondare Kultural-i buruzkoa eta 234/1996 Dekretua, urriko 8-koa, arkeologi presuntzio guneen zehaztapen araubideari buruzkoa, adierazitakoarekin bat egin beharko du. Hau dela eta, jabeak edo etorkizunean egin nahiko diren obren sustatzaileak, orube edo

eraikuntzaren arkeologi balioari buruzko azterlana aurkeztu beharko du, hala nola lan-proiektuan eduki dezakeen eragina.

Egitura finkatzeko lanak behar ditu, hala nola teilatu berria edo dagoena finkatzea, fatxadaren iragazgaizpena eta tratamendua, eta barruko eraberritzea.

A-02 San Lorenzo eremuaren barruan dago, zeinak baserriaren egungo bolumetria mantentzea aurreikusten du, egungo eraikigarritasuna ehuneko bostean (%5) igotzen duen gehienezko sestra gainera eraikigarritasuna esleitu daitekeelarik.

ERDIKOKALE 1 ZEHARKALEA**IDENTIFIKAPENA****Elementua** Aldapakua Baserria**Elementu mota** Baserria**Ondare mota** Eraispen partziala duen ingurumen-intereseko eraikina.**Kronologia** XIX. m (1890)**Kudeaketa eremua** A-07 VI
CENTENARIO**Kokapena** Erdikokale 1
Zeharkalea**DESKRIBAPENA**

Cardenal Orbe Plazako frontoiaren hormari atxikitako baserri zaharrarekin bat dator. Harlangaitz eta zakarki landutako harlanduzko eraikuntza da, teila arabiarrezko bi isurkiko estalkiarekin eta bi isurkiko hegalararekin. Bi solairuz, eta Goienkale eta Erdikokale kaleen arteko tarte igotzen duen erdisotoaz osatua dago.

Ezaugarri Historikoak

XIX. m Eraikuntza

Egungo egoera

Kontserbazio-egoera txarra da.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Birgaitze/Berriztapen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikin hau A-07 VI Centenario eremuaren barruan dago, zeinak baserriaren bao baten eraispina aurreikusten du, frontoitik Erdikokalera konexio zuzen bat ahalbideratzeko, baserriaren etorkizuneko berreraikuntzan egungo balkoi korrituaren diseinua mantenduko da.

Baserria bera mantentzen da, baina egungo hormen arteko baoa, estankotik hurbilago dagoena, eraistea derrigortzat hartzen da. Eragiketa honek, frontoiaren hormari jarraiki doan horma eta Cardenal

Orbe 9. Zk.ko eraikinaren etxebizitza tartean bost (5) metro zabalerako hutsune bat irekitzea ahalbideratu du. Lurzoru guzti hau Espazio Libreen Tokiko Sistemarako zuzenduko da.

Egitura finkatzeko lanak behar ditu, hala nola teilatu berria edo dagoena finkatzea, fatxadaren iragazgaizpena eta tratamendua, eta barruko eraberritzea.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

SAN ANTONIO ETA SAN SEBASTIAN BASELIZA

IDENTIFIKAPENA

Elementua San Antonio eta San Sebastian basiliza

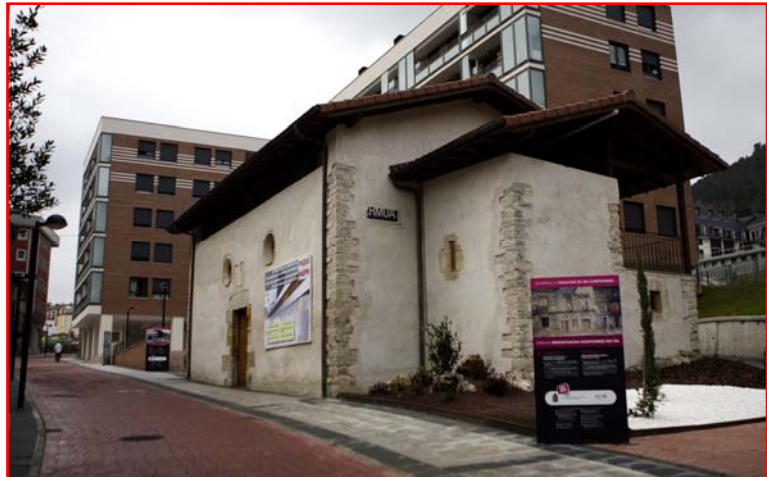
Elementu mota Eraikin administratiboa

Ondare mota Ingurumen-intereseko eraikina.

Kronologia -----

Kudeaketa eremua Ez.

Kokapena Izelaieta kalea 19A

DESKRIBAPENA

Santiago Apostolaren parrokiaren parte izandako basiliza zahar baten kokapenarekin bat dator, Ermuko alde zaharraren irteeran kokatzen zena Eibarko norabidean. Basiliza 1936.ko guda zibila baino lehen suntsitu zen eta bere lekuan tailer bat eraiki zen, dagoeneko desegina. Gaur egun eraikina espazio garden batean birgaitua izan da. Arkeologi-ondarearen babesa duen eraikin bat da, Arkeologi Presuntzio Gune bat izateagatik (Eraikinaren horma barruko gunea).

Ezaugarri Historikoak

Egungo egoera

Kontserbazio-egoera ona da, duela gutxi birgaitua (1995).

ERREGULAZIOA

Babesa

Birgaitze/Berriztapen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

Eraikina birgaitua dagoenez mantentze lanak baino ez ditu behar. Arkeologi-ondarearen babesa duenez, Arkeologi Presuntzio Gune bat izateagatik, 7/1990 Legea, uztailaren 3-koa, Eusko Ondare Kultural-i buruzkoa eta 234/1996 Dekretua, urriko 8-koa, arkeologi presuntzio guneen zehaztapen araubideari buruzkoa, adierazitakoarekin bat egin beharko du. Hau dela eta, jabeak edo etorkizunean egin nahiko diren obren sustatzaileak, orube edo eraikuntzaren arkeologi balioari buruzko azterlana aurkeztu beharko du, hala nola lan-proiektuan eduki dezakeen eragina.

Izelaieta 24,26, 30,32,34,36,38 eta 40**IDENTIFIKAPENA****Elementua** Izelaieta 24,26, 30,32,34,36,38 eta 40**Elementu mota** Eraikin multzoa**Ondare mota** Ingurumen-intereseko multzoa**Kronologia** XX. m**Kudeaketa eremua** Ez**Kokapena** Izelaieta kalea**DESKRIBAPENA**

Izelaietan, Ermuko alde zaharreko irteera-bide zaharran, Eibarko norabidean, kokatzen den etxebizitzetako eraikin multzoa, Euskotrenen Bilbao-Donostia trenbidea eta Gipuzkoa Etorb. tartean. Bere fatxadak margotuak dituzten harrizko eraikinak dira, keramikazko teila arabiarrezko bi isurkiko estalkiekin.

Ezaugarri Historikoak

XX. m Eraikuntza

Egungo egoera

Kontserbazio-egoera hondatua.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Birgaitze/Berriztapen maila fatxadaren mantentzearekin.

Kontsiderazio irizpideak

28. zk. baztertzen da, izan ere kontserbazio-egoera txarrean dagoen eraikin txiki bat baita. Gainera A-07 VI Centenario eremuaren barruan dago, zeinak bere eraispena aurreikusten du, San Antonio-ko etxebizitzaren arkupe eta plazatik zehar, Izelaieta kalea eta Gipuzkoa Etorbidearen ondoko geltoki plazaren arteko oinezkoentzako espazioak irekiz. Lurzoru osoa Espazio Libreen Tokiko Sistemarako izango da.

Orokorrean eraikinek, teilatua berriztatzeko lanak edo dagoena finkatzea, fatxadaren iragazgaizpena eta tratamendua, eta barruko eraberritzea egitea behar dituzte.

Gomendio modura, fatxada multzoaren paisai-azterlan bat egitea egokia litzatekeela azpimarratzen da, zeinak multzoaren paisai eta arkitektura balioak indartu ditzakeen birgaitzea edo esku-hartzea ahalbideratuko du.

KARDINAL ORBE ENPARANTZA**IDENTIFIKAZIOA****Elementua** Kardinal Orbe enparantza**Elementu mota** Espazio publikoa**Ondare mota** Babes bereziko espazioa**Kronologia** -----**Gestio esparrua** Ez**Kokapena** Kardinal Orbe enparantza**DESKRIBAPENA**

Ermua Alde Zaharreko espazio publiko zentrala, frontoi eta kiosko batekin, osatzen dute Ermuako zentro soziala eta bizitza ematen diote. Duela gutxi berriztatuko bi koloretako harrizko zola. Koloreek balio dute mugatzeko eta oinezkoari gidatzeko espazio publikotik. 1 860 m²ko gainazala dauka.

Ezaugarri historikoak

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbide maila. Aplikatuko zaio espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbideen Ordenantza agertzen dena HAPO-aren Hirigintza eta erabilera Arau eta Ordenantza IV LIBURUKIAN.

Kontsiderazio irizpideak

Esparrua babesten da, frontoia batez ere. Ez dira behar lan berriak, bakarrik behar ditu gaur egun existitzen diren zoladura eta frontoi hormaren konpontze eta mantentze lanak. Komenigarria da sakonki aztertzea enparantzaren iluminazioa eta altzariak, ahalegintzen ez interferitzen esparru honen tamainan eta begi bistan.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

Markes Valdespina Parkea

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Markes Valdespina parkea

Elementu mota Espazio publikoa

Ondare mota Babes bereziko espazioa

Kronologia -----

Gestio esparrua Ez

Kokapena Markes Valdespina parkea

DESKRIBAPENA

Duela gutxi berriztutako parkea, 6 600 m²koa, zabaldu zen Ergo ibaiaren beste aldean, okupatuz Izelaieta kalearen atzeko partea. Gainera, egin ziren parkearen antolamendu lanak, ibai berreskurapena eta bi parteen arteko komunikazioaren ebazpena. Berdin exekutatu dira altzari eta lorategiz horniketa proiektuak.

Ezaugarri historikoak

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA

Babesa

Espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbide maila. Aplikatuko zaio espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbideen Ordenantza agertzen dena HAPO-aren Hirigintza eta erabilera Arau eta Ordenantza IV LIBURUKIAN.

Kontsiderazio irizpideak

Esparrua babesten da, Jauregiko izkinatik gertu dagoen eraikin txikia, marraketa originaletik kontserbatzen den erretena, mugak eta zuhaitzia batez ere.

Valdespinako parkea birgaitu da, beraz, bakarrik behar ditu mantentze eta kontserbazio lan errazak.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

ERDIKOKALE KALEA

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Erdikokale kalea

Elementu mota Ibilbidea

Ondare mota Lehentasunezko interes ibilbidea

Kronologia -----

Gestio esparrua AOD-01 OKINZURI

Kokapena Erdikokale kalea

DESKRIBAPENA

Interesezko ibilbidea Zubiaurre kaletik Markes Valdespina kaleraino. Oinezko lehentasun kalea, estua eta etxebizitza eraikinekin alde bietan. Markes Valdespina kalearekin lotzen denean sortzen da enparantza txiki bat, gaur egungo Santiago Elizako areto parrokiaren ondoan, bi kale elkarturik izelaieta kalean.

Ezaugarri historikoak

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA

Babesa

Espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbide maila. Aplikatuko zaio espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbideen Ordenantza agertzen dena HAPO-aren Hirigintza eta erabilera Arau eta Ordenantza IV LIBURUKIAN.

Kontsiderazio irizpideak

Ez dira behar lan berriak, bakarrik behar ditu gaur geun existitzen diren zoladuren mantentze eta kontserbazio lan errazak.

Aurre ikusita dagoenez gaur egungo areto parrokiak lurrera botatzea, elizarako elementu iraingarria denez, bilatu nahian hauek okupatutako espazioaren berreskurapena, oinezkoen espazio publiko bezala, gehitu da Plan Orokorraren gestio ez jarrai esparruaren barruan, AOD-01 OKINZURI.

Zentzu honetan, esparruaren barruan bakarrik gehitu da legapen bezala lortzen den lurzoru zatia, lurzoru horren zoladura urbanizazio zama bezala erantsiz, handituko duena gaur egun existitzen den enparantza.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

IZELAIETA KALEA**IDENTIFIKAZIOA****Elementua** Izelaieta kalea**Elementu mota** Ibilbidea**Ondare mota** Lehentasunezko interes
ibilbidea**Kronologia** -----**Gestio esparrua** Ez**Kokapena** Izelaieta kalea**DESKRIBAPENA**

Oinezkoen kalea errepidearen gainean igota. Igoera egiten da harlangaitz harrizko hormekin. Desnibelaren babesa egiten da hesi metalikoekin. Lurzorua harrizkoa da baldosekin.

Aipatutako kalearen beheko partea partzialki oinezkoentzat da asfalto inprimatuarekin Alde Zaharretik gertuen dagoen zonaldean, aldiz, gainontzekoa asfalto trataerarekin.

Ezaugarri historikoak

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbide maila. Aplikatuko zaio espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbideen Ordenantza agertzen dena HAPO-aren Hirigintza eta erabilera Arau eta Ordenantza IV LIBURUKIAN.

Kontsiderazio irizpideak

Proposatzen denez oinezkoentzat jartzea erabiltzeko koexistentzia bide bezala eta gaur egun erdi asfaltatuta dagoenez, berzolatatu beharko da asfalto inpresoarekin edo antzeko materialekin, argituz oinezkoen lehentasuna espazio horretan. Gainontzekoan, ez dira lan berriak behar, bakarrik behar dira konpontze eta mantentze lanak gaur egun existitzen diren zoladuretan.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

MARKES VALDESPINA KALEA

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Markes Valdespina kalea

Elementu mota Ibilbidea

Ondare mota Lehentasunezko interes ibilbidea

Kronologia -----

Gestio esparrua Ez

Kokapena Markes Valdespina kalea

DESKRIBAPENA

Kale nahiko estua da eta monumentu historiko-artistiko garrantzitsuak eta bere ingurumen interesagatik babestuta dauden eraikuntza daude. Ermuaren Alde Zaharreko erdialdean kokatuta dago.

Ezaugarri historikoak

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA

Babesa

Espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbide maila. Aplikatuko zaio espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbideen Ordenantza agertzen dena HAPO-aren Hirigintza eta erabilera Arau eta Ordenantza IV LIBURUKIAN.

Kontsiderazio irizpideak

Proposatzen denez oinezkoentzat jartzea erabiltzeko koexistentzia bide bezala eta gaur egun erdi asfaltatuta dagoenez, berzolatatu beharko da asfalto inpresoarekin edo antzeko materialekin, argituz oinezkoen lehentasuna espazio horretan. Gainontzekoan, ez dira lan berriak behar, bakarrik behar dira konpontze eta mantentze lanak gaur egun existitzen diren zoladuretan. Espaloiek ez dituzte lan berriak behar bakarrik behar dira konpontze eta mantentze lanak gaur egun existitzen diren zolatueta.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratu, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

KARDINAL ORBE IBILBIDEA

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Kardinal Orbe Ibilbidea

Elementu mota Ibilbidea

Ondare mota Lehentasunezko interes ibilbidea

Kronologia -----

Gestio esparrua Ez

Kokapena Kardinal Orbe Ibilbidea

DESKRIBAPENA

Ibilbide hau pasatzen da Kardinal Orbe enparantzatik. Ibilbidearen zoladura bi koloretako harrikoa da, oinezkoiei gidatzeko.

Ezaugarri historikoak

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA

Babesa

Espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbide maila. Aplikatuko zaio espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbideen Ordenantza agertzen dena HAPO-aren Hirigintza eta erabilera Arau eta Ordenantza IV LIBURUKIAN.

Kontsiderazio irizpideak

Ez dira lan berriak behar, bakarrik behar dira konpontze eta mantentze lanak gaur egun existitzen diren zoladuretan eta frontoiko horman. Komenigarria da sakonki aztertzea enparantzaren iluminazioa eta altzariak, ahalegintzen ez interferitzen esparru honen tamainan eta begi bistan.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Murtzo Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratur, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

SANTIAGO ENPARANTZA**IDENTIFIKAZIOA****Elementua** Santiago Enparantza**Elementu mota** Ibilbidea**Ondare mota** Lehentasunezko interes
ibilbidea**Kronologia** -----**Gestio esparrua** Ez**Kokapena** Santiago Enparantza**DESKRIBAPENA**

Oinezkoentzako kalea da konektatuz Erdikokale kalea Markes Valdespinarekin. Kalearen albo batean etxebizitzak daude, horietariko bat erdi-aroko izaerarekin eta babestuta bere ingurumen interesagatik eta kalearen beste aldean Santiago Eliza dago, babestuta dagoena kontsideratzen delako monumentu historiko-artistikoa.

Ezaugarri historikoak

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA**Babesa**

Espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbide maila. Aplikatuko zaio espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbideen Ordenantza agertzen dena HAPO-aren Hirigintza eta erabilera Arau eta Ordenantza IV LIBURUKIAN.

Kontsiderazio irizpideak

Ez dira lan berriak behar, bakarrik behar dira konpontze eta mantentze lanak gaur egun existitzen diren zoladuretan.

Ermuko Alde Zaharraren Eremu Arkeologikoren mugaketan kokatzen denez (EHAA 194zk 94/10/11-94/9/9 ko Ordena), eta Multzko Monumentalaren kategoriako Ondasun Kulturala bezala deklaratur, Euskal Ondare Kulturalaren 7/1990 Legeak esandakoa beteko du.

SANTA ANA KALEA

IDENTIFIKAZIOA

Elementua Santa Ana kalea

Elementu mota Ibilbidea

Ondare mota Lehentasunezko interes
ibilbidea

Kronologia -----

Gestio esparrua Ez

Kokapena Santa Ana kalea, 2 eta 3

DESKRIBAPENA

Oinezkoentzako esparru bat da eta ondoan baditu zonalde berdeak etxebizitza blokeen artean. Izaera pribatuagoa dauka dagoelako Santa Ana auzoaren barruan eta zerbitzu ematen dio auzune horri, baina kontsideratzen da erakargarritasuna daukala espazio publiko bezala.

Ezaugarri historikoak

Gaur egungo egoera

Kontserbazio egoera ona.

ERREGULAZIOA

Babesa

Espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbide maila. Aplikatuko zaio espazio publikoen babesa eta interesezko ibilbideen Ordenantza agertzen dena HAPO-aren Hirigintza eta erabilera Arau eta Ordenantza IV LIBURUKIAN.

Kontsiderazio irizpideak

Ez dira lan berriak behar, bakarrik behar dira konpontze eta mantentze lanak gaur egun existitzen diren zoladuretan.

2. ARKEOLOGI ONDAREA

Katalogoak indarreko Planaren arkeologia ondarearen babesaren eskema mantenduko du eta Araudiaren VIII Tituluan (Kultura Ondasunak eta Susmo Arkeologiko Eremuak) biltzen den lez.

Zentzu honetan bi talde bereizten ditugu:

- Eremu Arkeologikoak:

Ermuko Hirigune Historikoko Eremu Arkeologikoa (94/9/9ko Agindua-EHAO 194 zenb, 94/10/11) barnean sartuko da eta bere deklarazioa Ondare Kultural bezala Monumentu Osotasun bezala. Honen eragina Euskal Kultura Ondareari buruzko 7/1990 Legearen 45.5. artikuluan xedatzen da. Halaber Erdi Aroko XIII. Mendeko Alde Zaharraren Harresia irudikatzen da, 94/9/9 Ordenan agertzen da.

Ez dakigu noiz eraiki zen, fundazioko karta aurkitu ez baita. Hala ere, 1290 inguruan (1290-1310 artekoa) izan zela uste egiten da. Eraiki zen Lautada eta itsasaldeko herrien arteko komunikazioak duen interesagatik. Horrenbestez, bide zaharrea (geroago, orgazainen errepidea) hiriko antolaketaren ardatz nagusia dago. Hortik igarotzen denean Barrenkale izena hartzen du (gaur egungo Valdespina kalea). 1372an emandako pribilegioak konfirmatu ziren; agiri hau interes handikoa izan zen, hirigintza antolatzean oso garrantzitsua baizen. Alde batetik, Santiago eliza, jadanik eraikia, eta bestetik, zigortzean sarritan komentatzen zen harresia. Harresia hiria inguratzen zuen elementu askea zen, eta bi kale, inda bat eta enparantza bat zeuden eremua mugatuz. Alabaina, Ermuak hiria suntsitu zuen sute handi bat izan zuen, zazpi etxe zutik utziz. Honen ondorioz, hiritarrek etxeen parti handi bat berreraiki zuten, eta beste bat berreraikitzeke geratzen zen. Ermua hiriaren lehenengo Erdi Aroko gunea osatzen zuten kaleko hipotesia hau da: hiru kale paralelo zituen (ez bi, idazle batzuek esaten zuten bezala, hiria sutearen ondoren deskribatzen dute eta); haien artean, Goenkalea desagertu zen Artekalera (edo Erdikokale) joaten zen etxaldea ez berreraikitzeagatik. Gaur egun, Cardenal Oruber enparantza da. Honek ez du zerikusirik Erdi Aroko hiriaren kontzeptuarekin (Delmas erakoek deskribatzen dutena). Hiria lau etxalde bikoitz zentralek (elizak okupatutako bat) osatuta zegoen, baita lau sinplek ere. Hauen atzean harresia zegoen. Vallespina jauregiko orube multzoa zela eta, Kanpoko etxaldea, Barrenkalera ematen zuena, desagertu zen. Gaur egungo Cardenal Orube enparantza lotizaturik dago eta partzela gotikoko etxeak ditu, besteek bezala.

- Ermuko Balizko Arkeologia Guneak:

Zona, orube edo eraikin hauetan aurkitutako zenbait haztarna garrantzitsu aztertuta, bertan arkeologia-aztarnategi bat dagoela esan daiteke; baieztape horren oinarriak dira, alde batetik hainbat arkeologia-material, azaleran ikusten diren egiturak, lurrian egindako ekintza antropikoen ohiko aldaketak, eta abar aurkitu direla, eta bestetik, hainbat agiri eta/edo bibliografieta aipatzen diren datuak, zeintzuk bertan historia aurrean jada jendea bizi zela baieztatzen diguten. Hala ere, ez dakigu arkeologia-aztarnak zein egoeratan kontserbatu diren,

ezta aztarnen estratigrafia, kultur sekuentzia edo sekuentzia kronologiko osoa ere; ez dugu ezagutzen ere zona honetako arkeologia-aztarnen benetako balioa, izan ere, orain artean ez da indusketa sistematikorik egin, eta egin badira, indusketa puntualak izan dira.

Udalerri honetako Arkeologia Presuntzioko Zonak honako hauek dira:

- Torreta Dorretxea (eraikineko hesi barruko eremua)
- San Antonio eta San Sebastian baselizak (eraikineko hesi barruko eremua)
- Untzamako San Martin baseliza (ez da egiturarik ikusten)(Planoan zehazten den eremua)
- Espilla Baserria (eraikineko hesi barruko eremua)
- Benta Berri Errota (Eraikina eta aldameneko instalazioetako eremua). Gaur egun kokatzen da 1963 urteko etxebizitza kolektibo eraikin baten azpian.
- (Matxin) Errota (ez da egiturarik ikusten))(Planoan zehazten den eremua)
- Zarra Jauregia (Planoan zehaztutako eremua)

Elementu bakoitzaren kokapena jasotzen da PPA-1 eta 2 planoan.

Azaldutako eremuen interbentzio erregimena erregulatuta geratzen da Plan Orokorraren araudian, aipatutako VIII Tituluan.